

אין קטיגור נעשה סניגור

שמות כה:ז

1. וְעַשֵּׂית בְּפִרְתָּה זָהָב טֹהוֹר אֲמֻתִים נְחֵץ אֶרֶף וְאֶמֶת וְמַצִּי רְחֵבָה:

תורה תミמה שמות כה:ז

2. כפרת זהב - למה של זהב, א"ר יוסי ב"ר חנינא, יבא זהב של כפרת ויכפר על זהב של עגל (כ)

[ירושלמי שקלים פ"א ה"א]:

תורה תמייה העורות שמות פרק כה

3. כב) נראה דלאו דוקא על כפורת זהב בלבד כדייך ודריש אלא דוגם על שאר כלי זהב, כרוביהם זהב, שלחן זהב, מנורת זהב, מזבח הזהב, וקבע הדרש על כפרת משום שאצלו כתיב בפעם הראשונה זהב, או משום דכפרת הוא בלשון נופל על לשון שם כפורה, וכמ"ש בתנומא למה נקרא שמו כפרת מפני שמכפר, וטעם הדרשה בכלל דקשה לו למה השתמשו בזהב למשכן הא קייל אין קטיגור נעשה סניגור ובזהב הלא השתמשו לעגל, וכמ"ש בבבלי ר"ה כ"ו א' מפני מה אין כהן גדול נכנס בבגדיו זהב לפני ולפנים לעבודה, לפי שאין קטיגור נעשה סניגור, ופירש"י קטיגור - זהב העגל, ומפני כאן יבא זהב של כפורת ויכפר על זהב של עגל, ויתברור העניין ע"פ מה שהקשו בבבלי ר"ה שם והוא אכן ארון וכפרת וכרובים, ומפני חוטא בלב יקריב קאמרין, ופירש"י האדם לא יקריבנו הלום שהוא החוטא בו, עכ"ל. מבואר שעיקר הקפidea רק שהאדם לא ילبس זהב מפני שהוא היה החוטא, אבל בכלים שרי, ואדרבה, עוד נכון הדבר שיבא מין זה ויכפר על זהב של עגל. והעניין הוא, מפני שהקטגוריא לא

תתעורר רק באדם, ודרכך:

תלמוד בבבלי מסכת ראש השנה כו.

4. עולא אמר: היינו טעונה דרבנן - כדרב חסדא. דאמר רב חסדא: מפני מה אין כהן גדול נכנס בבגדיו זהב לפני ולפנים לעבודה - לפי שאין קטיגור נעשה סניגור. - ולא? והוא אכן דם פר! - הוαι ואשתני - אשתני. - והא אכן ארון וכפורת וכרוב! - חוטא בלב יקריב קאמרין. - והוא אכן כף ומחתה! - חוטא בלב יתנאה קא אמרין. - והוא אכן בגדי זהב מבחוץ! - מבפנים קא אמרין. - שופר נמי מבחוץ הוא! - כיון דלזcron הוא - כבפנים דמי.

רש"י מסכת ראש השנה כו.

5. חוטא בלב יקריב - האדם לא יקריבנו הלום, שהוא חטא בו.

תלמוד בבלי מסכת Baba בתרא יד.

ר' יהודה אומר: באמה בת חמישה טפחים; והלוחות, ארכן ששה ורחבן ששה ועבין שלשה, מונחות באורכו של ארון; כמה לוחות אוכלות בארון? שניים עשר טפחים, נשתייר שם חצי טפח, אצבע לכוטל זה ואצבע לכוטל זה; פירנשת ארון לארכו, צא ופרנס ארון לרחבו: כמה לוחות אוגדות בארון? ששה טפחים, נשתייר שם טפח וממחזה, צא מהן חצי טפח, אצבע וממחזה לכוטל זה ואצבע וממחזה לכוטל זה - נשתייר שם טפח שבו עמודין עומדים, שנאמר: +שיר השירים ג' + אפריוں עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון, עמודיו עשה כסף רפיחתו זהב מרכבו ארגן וגו':

תוספות מסכת Baba בתרא יד.

שבעה עמודים עומדים - נראה לר"ת דסימן להעמדת ישראל היה ולא עשוי של זהב שלא להזכיר מעשה העגל דין קטיגור נעשה סניגור וכן אמרין [בר"ה] (דף כו.) דמשום הכי לא היה כהן משמש לפניו ולפניהם ביו"כ בבגדי זהב מסוים דין קטיגור נעשה סניגור והתם פריך והוא הוה ארון שהיה של זהב והיה לפנים ומשמי מכפר קאמירין והני עמודים נמי היו כמו מכפר שהם שעויים סימן להעמדת ישראל. והוא שיסד הפיט תבנית אותן יוסף עמודיו עשה כסף בשבייל תבנית אותן יוסף סימן של יוסף דהינו עגל דיוסף נקרא שור שנאמר (דברים לג) בכור שורו הדר לו לך עמודיו עשה כסף ולא זהב שלא להזכיר במעשה העגל.

ערוך לנר מסכת ראש השנה כו.

בגמרה נעשה סניגור. המהרש"א בחודשי אגדות הביא בשם הרואה פרשת שמיני הרי אמרין בפסיקתא קח לך עגל יבא עגל ויכפר על מעשה עגל הרי דקטיגור נעשה סניגור. ותירץ כתירוץ הגמara דהכא דמבפנים קאמירין ועגל מבחוץ הוא ומהרש"א הקשה על זה דמ"מ אין סברא לומר דמה שהוא קטיגור בפנים יהיה כפירה וסניגור בחוץ. ולענ"ד ביותר יש להקשوت דהרי במדרש הרבה פ' פקדוי איתא אמר הקב"ה יבא זהב המשכן ויכפר על זהב העגל ולהלא מזוהב זה נעשו גם ארון וכפורת וכרובים וא"כ הוא סניגור בפנים ואיך שוב יקרה קטיגור. אבל לענ"ד י"ל דודאי הדבר שהובא לכפירה על הדבר בעצמו זה לא שייך קטיגור דכאן דרך התשובה השלימה והאמתית לשוב באותו דבר שחתטא בו על דרך שאמרו באותו מקום ובאותה אשפה ותשובה כזו היא סניגור ודאי כמו שאמרו (יומא פו ב) זדנות נעשות כזכיות ולכך העגל והזוהב שהובאו לכפרת עון העגל הוא סניגור ולא קטיגור אבל במא שלא בא לכפרת עון העגל רק לצורך אחר כגון בגדי כה"ג ושופר זה שיך הזכרת החטא ונעשה קטיגור ואין להקשות דא"כ כי פריך האיכה ארון כי' לשני האי לכפירה הובא. דיל' דהרי היה ל"כ מזוהב שלא הובא לכפירה מה שהביאו שבט לוי והנשים שלא חטאו בעגל ולא הוצרכו לכפירה ולכך משני חוטא בל' יקריב:

רש"י במדבר יט:כב

9. פרה אדמה - משל לבן שפחה שטינפ פלטין של מלך. אמרו תבא אמו ותקנה הוצאה, כך תבא פרה
ותכפר על העגל:

אל אלעזר הכהן - שם שנקללו על אהרון, שהוא כהן, לעשות העגל. ולפי שאחרון עשה את העגל לא
נעשית עבודת זו על ידו, שאין קטיגור נעשה סניגור:

ספר גור אריה על במדבר יט:כב

10. שאין קטיגור נעשה סניגור. ואם תאמר, הא מסקין (ר"ה כו). שלא אמרין 'אין קטיגור נעשה סניגור'
רק בפנים, ולא מבחוץ, אדם לא כן, בגין זהב של כהן גדול למה לא אמרין 'אין קטיגור נעשה סניגור'
(שם), וכן כל הקובנות שהיו של פרים למה לא נאמר 'אין קטיגור נעשה סניגור'. וזה פר החטא של
יום הכפורים שהובא בפנים (ויקרא טז, יד), הינו כיוון דاشתני - אשתני (ר"ה כו). ועוד, אדם 'אין
קטיגור נעשה סניגור', אין היה הפרה מכפרת, והרי 'אין קטיגור נעשה סניגור':

ויש לומר, דהכא אפילו מבחוץ כמו בפנים דמייא, כיון דבא לכפר על העגל עצמו, אין סברא שייה
קטיגור נעשה סניגור, שאין סברא שייה אהרן מליצ עלי ישראל לכפר, והוא בעצמו חטא זהה, ואפילו
בחוץ אין קטיגור נעשה סניגור. ודוקא במקום דלא בא לכפר על העגל עצמו, אמרין כיון דהוא בחוץ
- לא אמרין אין קטיגור נעשה סניגור, ולא כהאי גונא. ומה שלקחו פרה לכפר על מעשה עגל, דודאי
מה שאמרנו במקום שבא לכפר על החטא עצמו אפילו מבחוץ אין קטיגור נעשה סניגור, הינו כמו
אהרן שלא היה מביא כפירה על חטאו, והוא בא לכפר כפירה זו על ישראל, אין קטיגור נעשה סניגור.

**אבל אותו שחייב כפירה על חטאו, לא אמרין זה אין קטיגור נעשה סניגור, אדרבה, بما שחתא יש
לו לתקן עם הכפירה היה על החטא בעצמו.** ולפיכך בפרשת שמיני (ויקרא ט, ז) הביא אהרן העגל על
ישראל לכפר על מעשה עגל, מפני שהיה לו כפירה מיוחדת שם, כדכתיב (ויקרא ט, ב) "קח לך עגל בן
בקר לחטא", ומספר היה מביא עליו עגל לכפר, וכן על ישראל גם כן, ולא אמרין אין קטיגור נעשה
סניגור. אבל כאן שלא היה כפירה מיוחדת לאהרן על החטא הזה, לא היה עשו הפרה. ודברים אלו
נכונים, וכבר הארכנו ביוטר בפרשת תצוה (שמות פ"ט אות ב) ובפרשת שמיני (ויקרא פ"ט אות ז),
עיין שם:

תלמוד ירושלמי מסכת סוכה פרק ג ה"א

11. לולב הגזול והיבש פטול כו' תנינ רבי חייה ולקחתם לכם משלכם ולא הגזול אמר רבי לי זה שהוא
נותל לולב גזול מה הוא דום' לאחד שכיבד את השלטון תמחוי אחד ונמצא משלו אמרו אי לו זהה
שנעשה סניגوروו קטיגورو:

מלחמת ה' מסכת סוכה יד:

12. ושמיעין מינה דכל שקנה ואינו חייב להחזיר אלא דמים אין בו משום מצוה הבאה בעבירה ולפ"ז ל"ק הא דאמורי' בהנהו אונכרי ונקנייה בשינוי השם וכן נראה בדברי רבינו שלמה ז"ל וסיוע מצאתי לדברים הללו בירושלים תנא ר' חייא ולקחתם لكم משלכם ולא מן הגזול פ' ולא שאנו אלא ביום ראשון עד כאן א"ר לוי זה שהוא נוטל גזול למה הוא דומה לא' שכיבד את השלטון בתמחיי א' ונמצא משלו אמרו אוイ לזה שנעשה סניגור קטיגור פ' דמשום מצוה הבאה בעבירה הוא ואפי' ביום שני ע"כ מה פלייג בשגלו סוכה אבל גزو ושהפו דמים הוא חייב לו פ' ואין בו משום סניגור קטיגור שהרי קנה בשינוי מעשה ולכם קריינא ביה: